

Provinciaal blad nr. 2008 - 17

Rubriek
V

Uitgegeven op
26 februari 2008

Inlichtingen bij
dhr. P. Scholte Albers, telefoon 038 499 85 31

Besluit Wet ammoniak en veehouderij.

Besluit van Provinciale Staten d.d. 14 november 2007, nr. PS/2007/742.

Provinciale Staten van Overijssel,

gelet op:

- a. artikel 2, eerste lid van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav);
- b. artikel 16 en 26 van de Reconstructiewet concentratiegebieden (Rcw);

gezien het:

- a. besluit van Gedeputeerde Staten van 16 augustus 2005 tot concretisering van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vanwege de Wet ammoniak en veehouderij, kenmerk LNL/2004/2218, gepubliceerd in het Provinciaal Blad nr. 2005 – 75, uitgegeven d.d. 6 september 2005;
- b. Reconstructieplan Salland-Twente, vastgesteld bij besluit van Provinciale Staten van Overijssel d.d. 15 september 2005, besluit nr. PS/2004/738, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 13 december 2006, besluit nr. PS/2006/825;

gelezen het advies van:

- a. de Provinciale Commissie Landelijk Gebied van 22 juni 2007;
- b. de Reconstructiecommissie van 18 april 2007;

overwegende:

dat de wijziging van de Wav op 1 mei 2007 in werking is getreden waarbij Provinciale Staten op grond van artikel 2, eerste lid, de zeer kwetsbare gebieden aanwijzen;

dat voornoemde wijziging van de Wav direct doorwerkt naar het Reconstructieplan Salland-Twente waarmee het wenselijk is dit Reconstructieplan aan te passen;

dat de rechtsgeldige reconstructiezonering in het Reconstructieplan Salland-Twente is opgenomen op kaart 1 in hoofdstuk 5;

dat voor de bepaling welke gebieden als zeer kwetsbaar aangemerkt moeten worden, de concrete grens van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) uit het besluit van Gedeputeerde Staten van 16 augustus 2005 is gehanteerd;

dat bij de voorbereiding van dit besluit overeenkomstig artikel 2a, tweede lid van de Wav Gedeputeerde Staten overleg hebben gevoerd met de door hen representatief bevonden regionale en lokale organisaties op het gebied van landbouw en natuur, alsmede met de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten waartoe de gebieden waarop dit besluit betrekking heeft behoren;

dat dit besluit in de periode van 11 juni 2007 tot en met 20 juli 2007 ter inzage heeft gelegen;

besluiten:

Artikel 1

De als zodanig aangegeven gebieden op de kaart in bijlage 1 van dit besluit zijn aangemerkt als zeer kwetsbaar gebied.

Artikel 2

Het Reconstructieplan Salland-Twente wordt als volgt aangepast:

- a. de reconstructiezoneringskaart in hoofdstuk 5 wordt aangepast zoals aangegeven op kaart in bijlage 2 van dit besluit;
- b. op grond van paragraaf 6.2 worden in bijlage 4 en 5 van de Toelichting Reconstructieplan Salland-Twente de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Verwijdering van de navolgende bedrijven op de lijst voorbereidingsbesluiten

nr.	woonplaats	adres	postcode	gemeente
12	Rossum	Ekelhofsveldweg 8	7596 ME	Dinkelland
15	Tilligte	Damweg 19	7634 PC	Dinkelland
16	Tilligte	Hooimatenweg 2	7634 PJ	Dinkelland
31	Haaksbergen	Kolenbrandeweg 99	7482 SE	Haaksbergen
45	Haarle	Helhuizenweg 16	7448 PC	Hellendoorn
67	Ambt Delden	Blokstegenweg 1	7495 TK	Hof van Twente
71	Ambt Delden	Hoffmeijerweg 7	7495 RX	Hof van Twente
79	Ambt Delden	Schievenweg 1	7495 VN	Hof van Twente
97	De Lutte	Elfterheurneweg 4	7587	Losser
101	Losser	Stroothuizerweg 41	7588 PD	Losser
119	Holten	Geskesdijk 28	7451 RL	Rijssen-Holten
131	Holten	Postweg 124	7451 TR	Rijssen-Holten
134	Holten	Rutgersweg 4	7451 LD	Rijssen-Holten
165	Reutum	Oude Bornsedijk 5	7667 SC	Tubbergen
168	Tubbergen	Arkeweg 7	7651 KZ	Tubbergen
169	Tubbergen	Kapsweg 44	7651 KN	Tubbergen
170	Tubbergen	Reutummerweg 48	7651 KL	Tubbergen

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin het wordt geplaatst.

Zwolle, 14 november 2007.

Provinciale Staten voornoemd.

N.B.

Belanghebbenden kunnen gedurende zes weken, ingaande op de dag na de dag waarop een exemplaar van het besluit ter inzage is gelegd, een beroepschrift indienen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag (telefoon 070 - 426 44 26).

Het beroepschrift dient te worden ondertekend en bevat tenminste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht;
- d. de gronden van het beroep.

Verder dient zo mogelijk een afschrift van het besluit waarop het geschil betrekking heeft te worden overgelegd. Voor de behandeling van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd.

Voor inlichtingen over de beroepsprocedure kunt u zich wenden tot de provinciaal medewerker die bij het besluit is vermeld of tot de Afdeling Bestuursrechtspraak.

Indien onverwijlde spoed dat vereist is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak. In dat geval is extra griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat u een beroepschrift heeft ingediend.

Bijlage 1

Kaart Wet ammoniak en veehouderij: aanwijzen van de zeer kwetsbare gebieden

Kaart behorend bij het besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 9 oktober 2007 met kenmerk 2007/0534057 (kaartbijlagen schaal 1:50.000).

Bijlage 2

Kaart Aanpassing Reconstructiezonering Salland-Twente

Kaart behorend bij besluit van Gedeputeerde Staten van Overijssel van 9 oktober 2007 met kenmerk 2007/0534057 (kaartbijlagen schaal 1:50.000).

NB: de kaarten zijn digitaal beschikbaar.

Te downloaden via www.provincie.overijssel.nl/beleid/natuur_en_platteland

Toelichting

§ 1. Wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij

Op 17 februari 2007 is de wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) gepubliceerd. Op 1 mei 2007 is de wet in werking getreden.

In de wet staat dat wij gebieden aanwijzen op een kaart die als zeer kwetsbaar gebied moeten worden aangemerkt. Gedeputeerde Staten hebben dit besluit voorbereid. Dit document is de toelichting bij het besluit van Provinciale Staten tot aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden. De aanwijzing vindt plaats op basis van de criteria die in de Wav zijn opgenomen. In dit document zijn deze criteria nader uitgewerkt en toegepast. Op basis van de criteria is de ontwerpkaart met zeer kwetsbare gebieden samengesteld.

De aanwijzing heeft ook consequenties voor de extensiveringsgebieden uit het Reconstructieplan Salland-Twente. Tegelijk met de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden worden de extensiveringsgebieden gewijzigd. De extensiveringsgebieden zijn, afgezien van de streekplan zone IV gebieden, gebaseerd op de kwetsbare gebieden uit de Wav. Door dit ontwerpbesluit worden er minder kwetsbare gebieden aangewezen en in een enkel geval komen er zeer kwetsbare gebieden bij. De wijzigingen zijn op de kaart aanpassing reconstructiezonering Salland-Twente weergegeven.

In deze toelichting vindt u eerst een korte terugblik op de werking van de Wet ammoniak en veehouderij. Vervolgens worden de criteria nader uitgewerkt en de gevolgen van de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden voor de landbouw inzichtelijk gemaakt. De gevolgen voor de reconstructiezonering worden aangegeven. De notitie eindigt met een beschrijving van de gevolgen van de (her)begrenzing van de PEHS en de Natura 2000 gebieden voor de aanwijzing van zeer kwetsbare gebieden.

§ 2. Overleg

Op basis van de criteria uit de ontwerpwet is in september 2006 een ambtelijk voorstel uitgewerkt en zijn de mogelijke zeer kwetsbare gebieden op kaart gezet. Dit voorstel en de kaart zijn ambtelijk in het najaar van 2006 besproken met de volgende organisaties:

- gemeenten;
- LTO-Noord Overijssel en afdelingen;
- Nederlandse Vakbond Varkenshouders Salland en Twente (NVV);
- Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV);
- Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP);
- Natuur en Milieu Overijssel (NMO);
- Lokale natuurverenigingen;
- Natuurbeschermingsorganisaties: Staatsbosbeheer (SBB), Natuurmonumenten en Landschap Overijssel;
- Overijssels Particulier Grondbezit (OPG).

De op- en aanmerkingen van deze organisaties zijn betrokken bij de ontwerpaanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden.

Op 1 mei 2007 is de gewijzigde Wav in werking getreden. Op 8 mei 2007 en aanvullend op 4 juni 2007 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel de ontwerpbesluiten tot aanwijzing van zeer kwetsbare gebieden op grond van de Wav en de daarmee samenhangende wijziging van de reconstructiezoneringkaart vastgesteld.

Op 18 april 2007 zijn onze ontwerp-besluiten besproken in de Reconstructiecommissie. Op 22 juni 2007 zijn de ontwerpbesluiten besproken in de PCLG.

In de periode van 11 juni tot en met 20 juli 2007 hebben beide ontwerpbesluiten ter inzage gelegen. In het kader van de wettelijke voorbereidingsprocedure hebben wij in deze periode nogmaals met bovengenoemde partijen overlegd. Daarnaast hebben wij individuele veehouders de gelegenheid gegeven om op inloopbijeenkomsten informatie te vragen of hun mening kenbaar te maken. In deze overleggen en bijeenkomsten zijn geen zienswijzen ingediend.

In de periode van terinzagelegging zijn 44 reacties ontvangen waarvan de resultaten in de Reactie-nota Besluit aanwijzen zeer kwetsbare gebieden op grond van de Wet ammoniak en veehouderij zijn opgenomen. Het merendeel van de reacties gaat over de (on)terechte aanwijzing van concrete gebieden. De andere categorie betreft de wijze waarop wij de gebieden hebben aangewezen.

Op basis van de zienswijzen en na afweging van de betrokken landbouw en natuurbelangen wijzigen wij ons besluit tot aanwijzing van de gebieden die wij als zeer kwetsbaar voor ammoniak beschouwen en passen wij de bijbehorende reconstructiezoneringsskaart aan. Wij hebben de aanwijzing van 13 gebieden aangepast (11 gebieden niet aangewezen, twee alsnog aangewezen). Zeven veehouderijbedrijven ondervinden daardoor niet langer de beperkingen van de Wav en twee gebieden zijn extra als zeer kwetsbaar aangewezen. De criteria zijn echter niet aangepast.

§ 3. Wet ammoniak en veehouderij

De Wav kent een lange geschiedenis. De eerste ammoniakregelgeving dateert van 1987 en sinds die tijd zijn er diverse ammoniakregelingen en wetten geweest om zogenaamde voor verzuring gevoelige of kwetsbare gebieden te beschermen tegen ammoniakdepositie vanuit veehouderijbedrijven. De insteek van deze regelingen was steeds dat in een zone rondom de kwetsbare gebieden veehouderijen niet of onder voorwaarden konden uitbreiden. De kwetsbare gebieden werden tot nu toe vastgesteld door de gemeenten die daarvoor strikte criteria opgelegd kregen vanuit de wetgever. Aan het einde van de jaren '90 hebben de gemeenten onder coördinerend toezicht van de provincie de kwetsbare gebieden aangewezen.

Met de wetwijziging van 17 februari 2007 wordt de aanwijzing van de kwetsbare gebieden beperkt tot de zeer kwetsbare gebieden. Provinciale Staten zijn op grond van artikel 2, lid 1 van de Wav het bevoegde gezag om deze gebieden aan te wijzen. In deze toelichting is aangegeven op welke wijze Provinciale Staten deze aanwijzing vorm geeft.

In de bijlage van deze toelichting is de werking van de Wet Ammoniak en veehouderij van 2002 in hoofdlijnen uitgelegd.

Belangrijke wijziging in de wet nu is dat het ammoniakemissieplafond voor melkrundveehouderijen binnen een zone van 250 m van een zeer kwetsbaar gebied verhoogd wordt van 1.345,3 kg naar 2.446 kg ammoniak per jaar. Dit is de ammoniakuitstoot van een bedrijf met uitsluitend melkvee met 200 melkkoeien met bijbehorend jongvee. Voor gemengde bedrijven met melkrundveehouderij die hun intensieve veetak afstoten en als melkveehouderij doorgaan geldt dit plafond nu ook.

§ 4. Aanwijzen van zeer kwetsbare gebieden

Wij wijzen de zeer kwetsbare gebieden aan. In artikel 2 van de wet zijn criteria opgenomen voor de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden. Wij hebben deze criteria uitgewerkt op de manier zoals is aangegeven in het stroomschema in bijlage 2.

Alleen de voor verzuring gevoelige gebieden, of delen daarvan, die zijn gelegen in de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) kunnen als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen. In ieder geval moeten die voor verzuring gevoelige gebieden als zeer kwetsbaar gebied worden aangewezen als het gebied betrekking heeft op delen van beschermde natuurmonumenten of Vogel- of Habitatrichtlijngebieden. Als de aanwijzing betrekking heeft op andere gebieden, hebben Provinciale Staten een zekere beleidsvrijheid.

De aanwijzing van de andere gebieden gebeurt aan de hand van een aantal in de wet genoemde afwegingsaspecten en voorwaarden. Deze afwegingsaspecten zijn in beginsel gelijkwaardig. Het gaat om een integrale afweging rekening houdende met alle aspecten, waarbij op basis van de scores voor de verschillende aspecten zal worden beoordeeld of een voor verzuring gevoelig gebied als zeer kwetsbaar moet worden aangewezen. Deze aspecten zijn:

- a. de gevoeligheid voor de effecten van ammoniak;
- b. de aanwezige natuurwaarden;
- c. de ecologische samenhang;
- d. de grootte van het voor verzuring gevoelige gebied;
- e. de gevolgen van de aanwijzing voor bestaande veehouderijen.

De eerste drie aspecten leveren in het algemeen onvoldoende onderscheidende criteria op. De meeste gebieden hebben grote oppervlakten bos en/of natuur die zeer kwetsbaar zijn met een kritische depositiewaarde kleiner dan 1400 mol per ha. Door de ligging van de voor verzuring gevoelige gebieden in de PEHS wordt al aangegeven dat het om gebieden gaat met natuurwaarden en gebieden met een ecologische samenhang. In het algemeen voldoen de voor verzuring gevoelige gebieden daarmee aan de eerste drie aspecten. De gebieden groter dan 50 ha zijn volgens de memorie van toelichting op de Wav in beginsel zeer kwetsbaar. Gebieden kleiner dan 50 ha worden alleen als zeer kwetsbaar aangewezen als ze aan een aantal in de wet genoemde criteria voldoen.

Wij hebben op basis van deze criteria een aantal gebieden kleiner dan 50 ha aangewezen als zeer kwetsbaar. Vervolgens hebben wij een afweging gemaakt met de toekomstgerichte bestaande veehouderijen (voor een nadere toelichting zie onder 8. In een zone van 250 m rond de in beginsel zeer kwetsbare gebieden hebben wij de omvang, ligging en bedrijfstype van de veehouderijen bepaald. In de directe nabijheid van toekomstgerichte intensieve veehouderijbedrijven (inclusief gemengde veehouderijbedrijven) groter dan 50 nge of melkrundveehouderijbedrijven met meer dan 50 melkkoeien hebben wij de drie eerste aspecten beoordeeld. Op deze manier vindt er op lokaal niveau de door de wet opgelegde afweging plaats.

Hieronder wordt beschreven hoe de aanwijzing heeft plaatsgevonden. De nummers verwijzen naar de nummers uit het stroomschema in bijlage 2.

1. Voor verzuring gevoelige gebieden

De basis voor de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden zijn de voor verzuring gevoelige gebieden of delen daarvan die aangewezen zijn in het kader van de Interimwet Ammoniak en veehouderij (lav). In het voorjaar van 2006 zijn de kaarten met daarop de voor verzuring gevoelige gebieden uit de lav toegestuurd aan de gemeenten in Overijssel ter controle. Van sommige gemeenten hadden wij voldoende gegevens om die controle zelf te kunnen uitvoeren. Daarnaast hebben vooral gemeenten gebruik gemaakt van het vooroverleg om de kaart te actualiseren. De gemeenten konden aangeven welke gebieden zij wel en niet als voor verzuring gevoelig beschouwen in het kader van de Wav. De opmerkingen van de gemeenten zijn verwerkt. In overeenstemming met artikel 1, lid 2, sub a en b Wav zijn gebieden waarvoor een convenant dan wel een verordening is afgesloten niet als voor verzuring gevoelig aangewezen.

2. De voor verzuring gevoelige gebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 16 augustus 2005, kenmerk LNL/2005/2218 is de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) op grond van artikel 2, lid 2 van de Wav geconcretiseerd. Hierdoor kunnen gemeenten vaststellen welke gebieden als kwetsbaar moeten worden aangemerkt. De voor verzuring gevoelige gebieden binnen deze geconcretiseerde PEHS vormen de verdere basis voor het aanwijzen van de zeer kwetsbare gebieden. Ook hebben Gedeputeerde Staten besloten een aantal gebieden uit de PEHS te halen. Ook deze gebieden worden niet langer als voor verzuring gevoelig beschouwd.

Wij zijn inmiddels een procedure gestart om de PEHS te herbegrenzen. De herbegrenzing van de PEHS is niet op korte termijn afgerond. Om geen onnodig uitstel voor het aanwijzen van de zeer kwetsbare gebieden te krijgen is niet gewacht op de herbegrenzing. Zie verder § 8.

3. De verplicht aan te wijzen zeer kwetsbare gebieden

Artikel 2, lid 3, verplicht Provinciale Staten om alle voor verzuring gevoelige gebieden binnen de PEHS die tevens als beschermd natuurmonument of Vogel- of Habitatrichtlijngebied zijn aangewezen door de minister van LNV, of die nog niet zijn aangewezen maar al wel zijn aangemeld en door de Europese Commissie van communautair belang zijn verklaard, als zeer kwetsbaar gebied aan te wijzen. Bij het aanwijzen van de zeer kwetsbare gebieden zijn we uitgegaan van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden die door LNV in Brussel zijn aangemeld. Voor de relatie met de procedure voor de begrenzing van de Natura 2000 gebieden zie § 9.

4. Gebieden groter dan 50 ha

Voor de bepaling van de grootte van het voor verzuring gevoelige gebied is aaneengeslotenheid bepalend. In dit aspect komt ook de ecologische samenhang in het gebied terug. Om de aaneengeslotenheid te bepalen hebben wij de volgende criteria toegepast:

- a. bij een onderbreking van het voor verzuring gevoelig gebied met meer dan 20 meter is er geen sprake van een aaneengesloten gebied. Hierbij valt te denken aan een weiland waarop een agrarische bestemming rust. Maar ook aan infrastructurele doorsnijding van een voor verzuring gevoelig gebied door (auto)wegen en kanalen (bron: Overleg Platform Reductie Ammoniak (OPRA)) en rivieren zoals de IJssel en de Vecht;
- b. lintverbinding: bij verbinding van voor verzuring gevoelige gebieden of delen van deze gebieden door lijn- of lintvormige elementen of vegetatie zoals erfbeplanting, houtwallen, singels, bosstroken e.d. met een breedte tot 10 meter, is er geen aaneengesloten gebied;
- c. puntverbinding: bij een verbinding van voor verzuring gevoelige gebieden of delen van deze gebieden in de uiterste punten, is er geen sprake van een aaneengesloten gebied;
- d. combinaties van bossen en natuurterreinen e.d. worden als één gebied gezien. Voor verzuring gevoelige gebieden die aansluiten bij een verplicht gebied worden beschouwd als waren zij groter dan 50 ha.

Volgens de memorie van toelichting Wav neemt de ecologische potentie van een gebied toe naarmate het een groter aaneengesloten gebied betreft. De memorie van toelichting Wav schrijft: "Om die reden ligt het voor de hand om grote voor verzuring gevoelige gebieden als zeer kwetsbaar

gebied aan te wijzen, ook al zijn de natuurwaarden minder groot of is de aanwezige natuur minder gevoelig voor ammoniak dan in andere kleinere voor verzuring gevoelige gebieden". Dit laat onverlet dat aan de randen maatwerk mogelijk is. Zie hiervoor onder punt 7.

5. Gebieden kleiner dan 50 ha

Een voor verzuring gevoelig gebied kleiner dan 50 ha kan slechts worden aangewezen als het gebied zeer grote natuurwaarden heeft. Dat is het geval indien:

- a. in het gebied meer dan één soort aanwezig is die is opgenomen in bijlage II van richtlijn (EEG) nr. 92/43 of in de bijlage bij het Besluit Rode Lijsten flora en fauna en deze soorten of hun leefomgeving zeer gevoelig zijn voor de effecten van ammoniak;
- b. het gebied is aangewezen als beschermde leefomgeving krachtens artikel 19 van de Flora- en Faunawet;
- c. het gebied door Gedeputeerde Staten, in overeenstemming met de lokale en regionale organisaties op het terrein van natuur en landbouw die naar het oordeel van Gedeputeerde Staten representatief zijn alsmede met de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten waartoe het betreffende gebied behoort, is voorgesteld om als zodanig te worden aangemerkt.

Ad a. Rode lijstsoorten

Wij hebben bepaald welke gebieden een zeer grote natuurwaarde hebben. De analyse naar zeer grote natuurwaarde is gebaseerd op het aantal Rode lijstsoorten in een geselecteerd gebied. Rode lijstsoorten zijn soorten die sinds 1930 sterk in ons land achteruit zijn gegaan. De meerderheid van Rode lijstsoorten zijn gevoelig voor ammoniakdepositie. Voor ammoniak depositie gevoelige soorten komen voor bij vaatplanten, bladmossen, levermossen, korstmossen en paddenstoelen. Een gebied kleiner dan 50 ha kan slechts worden aangemerkt als zeer kwetsbaar gebied als er zeer grote natuurwaarden aanwezig zijn. Het moet hierbij gaan, aldus de Memorie van toelichting bij de Wav, om het duidelijke voorkomen van groeiplaatsen gebaseerd op een recente natuurinventarisatie. Incidentele waarnemingen of de aanwezigheid van slechts enkele exemplaren zijn onvoldoende. De provincie beschikte over onvoldoende gegevens over de aanwezigheid van Rode lijstsoorten. Over vaatplanten hadden wij voldoende informatie dankzij de provinciale inventarisaties gedurende de laatste 15 jaar. Voor mossen, korstmossen en paddenstoelen hadden wij onvoldoende gegevens. Wij hebben dan ook in september 2006 het initiatief genomen om van de WAV gebieden kleiner dan 50 ha de kennis te actualiseren.

Vaatplanten

De analyse voor de vaatplanten is grotendeels gebaseerd op door de provincie Overijssel in de afgelopen 15 jaar verzamelde gegevens. Bij dit onderzoek zijn alle bos- en natuurgebieden bezocht waarbij per gebied nauwkeurig is aangegeven welke Rode lijstsoorten waar voorkomen. Tijdens de kartering voor paddenstoelen en korstmossen zijn nog een aantal aanvullende gegevens verzameld, die met deze studie zijn meegenomen. Soorten zijn als zeer gevoelig voor ammoniak aangeduid als sprake is van een Ellenberg waarde voor ammoniak die lager is dan 5. Voor de Gewone bosaardbei (*Fragaria vesca*) is van de indeling van Ellenberg afgeweken.

Paddenstoelen

Het onderzoek aan paddenstoelen is uitgevoerd door Arnolds en Chrispijn met aanvullende gegevens van Zielman en gestart in september 2006. Het onderzoek aan paddenstoelen is een momentopname, waarbij nooit alle Rode lijstsoorten gevonden kunnen worden. Dat vereist veel meer bezoeken per gebied verdeeld over meerdere jaren. De resultaten voor wat betreft de paddenstoelen geeft dan ook een minimaal beeld. Tijdens het onderzoek is door de onderzoekers wel per gebied een inschatting gemaakt van potentiële mycologische waarden. De gevoeligheid van paddenstoelsoorten voor ammoniak is gebaseerd op een inschatting ten behoeve van het doorrekenen van milieuscenario's (Th. W. Kuyper & E. Arnolds: Flora en Fauna 2030 – Fase III. Deelrapport paddenstoelen. Nederlandse Mycologische Vereniging, Beilen & De Vlinderstichting, 1996, Wageningen).

Korstmossen

Dit onderzoek is uitgevoerd door bureau LON (Van Herk). Bij onderzoek aan deze plantengroep is de aandacht vooral uitgegaan naar op bomen groeiende soorten. Het zoekpatroon voor korstmossen is dan ook sterk verschillend van de andere bij het onderzoek betrokken plantengroepen. Voor het onderzoek zijn 126 gebieden bezocht. Een deel van de gebieden viel voorshands al af op grond van de door de provincie beschikbaar gestelde vegetatiekaart. De gevoeligheid van korstmossen voor ammoniak is gebaseerd op C.M. van Herk (Rode Lijst-korstmossen in Overijssel, een inventarisatie in WAV-gebieden, 2007, LON).

Blad- en levermossen

Het bureau Altenburg & Wymenga (Van der Veen) heeft het onderzoek naar blad- en levermossen uitgevoerd. Voor het onderzoek aan blad- en levermossen is het grootste deel van de gebieden bezocht. Hierbij is vooral gelet op habitats waar mossen voor kunnen komen zoals boomvoeten, dood hout en greppelkanten. De gevoeligheid van soorten voor ammoniak is gebaseerd op H.N. Siebel (Indicatiegetallen van blad- en levermossen, 1993, IBN/DLO, Wageningen).

De Wav schrijft voor dat een gebied zeer grote natuurwaarden heeft als er meer dan één voor ammoniak zeer gevoelige Rode lijstsoort voorkomt. Ook worden voorwaarden gesteld aan de omvang van populaties. In Overijssel is een gebied pas van grote waarde als minimaal 2 Rode lijstsoorten voorkomen met minimaal 4 vindplaatsen of 3 Rode lijstsoorten met minimaal 3 vindplaatsen. Een gebied met 2 Rode lijstsoorten en 3 vindplaatsen heeft dan in deze redenering geen zeer grote natuurwaarde.

Op die manier hebben wij invulling gegeven aan het vereiste uit de Memorie van toelichting waarin staat dat het wel moet gaan om "duidelijke voorkomens of groeiplaatsen gebaseerd op een recente natuurinventarisatie. Incidentele waarnemingen of de aanwezigheid van slechts enkele exemplaren van een beschermde soort zijn dus onvoldoende".

In totaal zijn 288 voor verzuring gevoelige gebieden kleiner dan 50 ha in het onderzoek betrokken. In 184 gebieden komen geen of weinig Rode lijstsoorten voor. In 104 gebieden komen twee of meerdere Rode lijstsoorten voor die aan het criterium 2/4 of 3/3 voldoen.

Ad b. Beschermde leefomgeving

In Overijssel komen geen gebieden voor die zijn aangewezen als beschermde leefomgeving krachtens artikel 19 van de Flora- en Faunawet.

Ad c. Andere gebieden

Zie punt 6.

6. Andere gebieden waarover overeenstemming is bereikt

Volgens de Memorie van toelichting kunnen andere gebieden waarover tussen alle betrokken maatschappelijke partijen, de betreffende provincie, gemeenten(n) en de representatieve lokale en regionale organisaties op het terrein van natuur en landbouw overeenstemming bestaat dat er sprake is van een gebied met zeer grote natuurwaarden als zeer kwetsbaar worden aangewezen. In het overleg zijn geen gebieden voorgedragen.

7. Afweging via maatwerk

Uit het voorgaande komen de gebieden die mogelijk als zeer kwetsbaar kunnen worden aangewezen. Bij de vaststelling en begrenzing van de zeer kwetsbare gebieden wordt getracht eventuele knelpunten via een maatwerkaanpak op te lossen.

Wij vinden maatwerk vooral bij gebieden kleiner dan 50 ha en de randen van de gebieden groter dan 50 ha noodzakelijk om een onevenredige beperking van individuele veehouderijen in hun uitbreidingsmogelijkheden te voorkomen. Bij de randen van de grotere natuurgebieden doen zich situaties voor die op basis van de wettelijke bepalingen als één voor verzuring gevoelig gebied moeten worden aangemerkt, maar waarvan een topografisch duidelijk begrensde gedeelte een afwijkende en beduidende mindere ecologische kwaliteit heeft dan de rest van dat gebied. Wij hebben bepaald of het mogelijke zeer kwetsbare gebied kleiner dan 50 ha of de rand van een mogelijk zeer kwetsbare gebied binnen een invloedssfeer van 250 m rond een bedrijf met meer dan 50 nge aan intensieve veehouderij of met meer dan 50 melkkoeien aan een van de volgende criteria voldoet:

- a. is de rand of gebied zeer gevoelig voor ammoniakneerslag?;
- b. zijn de aanwezige natuurwaarden zeer zeldzaam en/of is er ontwikkeling van natuurwaarden mogelijk? Zijn er effectgerichte maatregelen getroffen?;
- c. is er sprake van recreatief medegebruik die de natuurwaarden overheersen?;
- d. is het gebied kleiner dan 10 ha?

Bij stap 9 worden deze criteria nader uitgewerkt.

Maatwerk is in een bijzonder geval ook toegepast bij een gebied ten westen van het Sterrebosch in Dalfsen. Vanwege de relatief gezien smalle verbinding, het ontbreken van grote natuurwaarden en het grote effect van een eventuele aanwijzing op drie toekomstgerichte veehouderijen waaronder twee melkrundveehouderijen is dit gebied niet aangewezen als zeer kwetsbaar.

8. Gevolgen van de aanwijzing voor bestaande veehouderijen

De DLG heeft op basis van het GIAB 2005 de ligging, omvang en bedrijfstypes van veehouderijen in een zone van 250 m rondom de voor verzuring gevoelige gebieden bepaald. LTO-Noord heeft daarnaast aangegeven welke veehouderijen als knelpunt kunnen worden aangemerkt. Wij kiezen er voor om het maatwerk alleen te betrekken op gebieden of randen binnen 250 m van een veehouderij met meer dan 50 nge aan intensieve veehouderij (inclusief gemengde bedrijven met een intensieve veehouderijtak) of met meer dan 50 melkkoeien (70 nge). De reden om voor melkveehouderij uit te gaan van een hogere normering is dat de wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij de mogelijkheid biedt aan melkveehouderijen om 200 melkkoeien met bijbehorend jongvee te houden. Uit de cijfers over het aantal veehouderijen binnen 250 m van de zeer kwetsbare gebieden blijkt dat de melkveehouderijen deze omvang nog lang niet bereikt hebben. Wel hebben wij gemeend melkveehouderijen die de grens van 50 melkkoeien hebben bereikt in de afweging te betrekken. Intensieve veehouderijen kleiner dan 50 nge hebben onvoldoende toekomstperspectief om in de toekomst door te groeien. Het aantal bedrijfsbeëindigingen in deze categorie is groot. De komende jaren raken steeds meer stallen economisch en technisch afgeschreven. Met de eisen op gebied van milieu en dierwelzijn in combinatie met de maatschappelijke eisen op veterinair gebied en voedselveiligheid is voor veel kleine bedrijven de drempel te hoog om een nieuwe stal te bouwen die aan alle eisen voldoet. Wordt daarbij de internationale concurrentieontwikkeling ook in ogenschouw genomen, dan kan onderbouwd worden gesteld, dat er voor de kleine intensieve veehouderij geen duurzame toekomst is weggelegd.

9. Afweging veehouderij

Als er binnen 250 m van de rand van een zeer kwetsbaar gebied groter dan 50 ha of een gebied kleiner dan 50 ha een intensieve veehouderij of een intensieve veehouderijtak op een gemengd bedrijf meer dan 50 nge of een melkveehouderijbedrijf met meer dan 50 melkkoeien aanwezig is hebben wij die rand of dat gebied nader bekeken. Bij de afweging worden de criteria zoals genoemd onder 7 betrokken.

Ad a. Kwetsbaarheid voor ammoniakneerslag

Als het gebied of de rand bestaat uit zeer gevoelige vegetatie dan wordt de rand of het gebied aangewezen als zeer kwetsbaar.

Om de gevoeligheid voor de effecten van ammoniak te bepalen hebben wij gebruik gemaakt van de indeling van het Handboek natuurdoeltypen (Wageningen 2001, Expertisecentrum LNV, 2de geheel herziene uitgave en de laatste inzichten hierover van het onderzoeksinstituut Alterra gebruikt. Op grond hiervan is er onderscheid in gebieden in kwetsbaar (KD 1400 – 2400 mol) en zeer kwetsbare (KD < 1400 mol). We hebben hierbij gebruik gemaakt van actuele vegetatiegegevens en niet van natuurdoeltypen omdat:

- i. de vegetatiekaart nauwkeuriger is;
- ii. natuurdoeltypenkaart geen formeel vastgesteld document is en geen status heeft. Het is een werkkaart. De vegetatiekaart geeft een feitelijke situatie weer en is om die reden wel geschikt;
- iii. bij de natuurdoeltypenkaart zijn verschillende vegetatietypen samengevoegd (geaggregeerd) tot een doeltipe en is daardoor te globaal en niet specifiek.

Ad b. Natuurwaarden, nieuwe natuur en effectgerichte maatregelen

Het betreft de zeldzaamheid van de aanwezige vaatplanten, paddenstoelen, mossen en korstmossen, belang van het behoud van deze natuur voor realisatie PEHS, potentie om natuurwaarden te ontwikkelen of te herstellen (met name als er met overheidssubsidie effectgerichte maatregelen zijn of worden getroffen die zijn gericht op ontwikkeling of herstel van die natuurwaarden).

Om te bepalen of een gebied of perceel zeldzame natuurwaarden heeft hebben we gekeken of er gevoelige Rode lijstsoorten in de betreffende rand of het gebied aanwezig zijn op basis van onze inventarisatiegegevens.

Er is geen rekening gehouden met gebieden waar effectgerichte maatregelen zijn uitgevoerd. Wij hebben zowel het Ministerie van Landbouw als de natuurbeschermingsorganisaties gevraagd naar gebieden waar effectgerichte maatregelen zijn uitgevoerd. Er blijkt geen goede informatie voorhanden waaruit blijkt waar en wanneer die maatregelen zijn toegepast.

Ad c. Recreatief medegebruik

In sommige gebieden of randpercelen is sprake van intensief recreatief medegebruik die de natuurwaarden overheersen (te denken valt aan een dichtbebouwd recreatiewoningenterrein). In dergelijke gevallen is zo'n rand of perceel niet aangewezen als zeer kwetsbaar.

Ad d. Gebieden kleiner dan 10 ha

Provinciale Staten hebben in het verleden op basis van toenmalige inzichten maar zonder dat daar een wettelijke basis voor was, uitgesproken om voor verzuring gevoelige gebieden kleiner dan 10 ha

niet langer als kwetsbaar te beschouwen. In die tijd is de reconstructiezoneringkaart opgesteld en bij het aanwijzen van de extensiveringsgebieden zijn deze gebieden destijds niet als extensiveringsgebied opgenomen. De gebieden kleiner dan 10 ha binnen de PEHS hebben echter hun status voor verzuring gevoelig gebied niet verloren. Wij hebben met deze uitspraak van Provinciale Staten rekening gehouden. Als rond deze gebieden geen intensieve veehouderijen (inclusief gemengde bedrijven) groter dan 50 nge of melkrundveehouderijen groter dan 50 melkkoeien voorkomen dan worden deze gebieden toch aangewezen als zeer kwetsbaar. Komen deze bedrijven wel voor rond deze gebieden dan hebben wij deze gebieden niet aangewezen als zeer kwetsbaar. In totaal worden 14 gebieden alsnog als zeer kwetsbaar aangewezen.

§ 5. Oppervlakte zeer kwetsbare gebieden

De zeer kwetsbare gebieden zijn op kaart gezet met schaal 1:50.000. Met behulp van GIS hebben wij de oppervlaktes berekend van de verschillende gebieden (zie tabel 1). Bij de oppervlakte hebben we ook de oppervlakte voor verzuring gevoelige gebieden opgenomen die buiten de PEHS liggen. Door ons besluit van 16 augustus 2005 worden deze gebieden momenteel niet langer als kwetsbaar aangemerkt. De oppervlakte voor verzuring gevoelige gebieden is daardoor met 15% afgenomen. Door onze aanwijzing nu vermindert de oppervlakte kwetsbare gebieden met 1.770 ha (5%).

Tabel 1. Oppervlakte voor verzuring gevoelige gebieden en zeer kwetsbare gebieden

	oppervlakte in ha	%
Totaal voor verzuring gevoelige gebieden (IAV)	35.200	100
Buiten PEHS	5.431	15
In PEHS	29.768	85
Verplichte gebieden en natuurkernen zeer kwetsbaar	10.688	30
Overige gebieden > 50 ha zeer kwetsbaar	15.824	45
Gebieden < 50 ha zeer kwetsbaar	1.486	4
Gebieden < 50 ha niet zeer kwetsbaar	1.770	5

§ 6. Gevolgen van de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden voor de landbouw

Door DLG is berekend hoeveel bedrijven rondom de zeer kwetsbare gebieden zijn gelegen. In bijlage 3 staat het aantal bedrijven onderverdeeld naar bedrijfstype en omvang en naar mate van kwetsbaarheid van de gebieden.

In tabel 2 zijn de resultaten samengevat voor alle bedrijven en voor toekomstgerichte intensieve veehouderijen.

Bij de berekening hebben we ook de voor verzuring gevoelige gebieden betrokken die buiten de PEHS liggen. Door ons besluit van 16 augustus 2005 worden deze gebieden momenteel niet langer als kwetsbaar aangemerkt. Daardoor is het aantal bedrijven dat onder de Wav viel met 34% verminderd. Door onze aanwijzing nu vallen nog eens 10% van de bedrijven niet langer onder de Wav. Negen bedrijven met meer dan 50 nge aan intensieve veehouderij vallen niet langer onder de Wav. Vier bedrijven met meer dan 50 nge intensieve veehouderij vallen nog wel onder de Wav omdat ze bij een zeer kwetsbaar gebied liggen kleiner dan 50 ha.

Tabel 2. Percentage en aantal bedrijven totaal en intensieve veehouderijen groter dan 50 nge binnen 250 m van een voor verzuring gevoelig dan wel zeer kwetsbaar gebied onderverdeeld naar gebieden (bron: GIAB 2005, DLG)

	% totaal alle bedrijven	% iv > 50 nge van IV >50 nge totaal	aantal iv > 50 nge
Buiten PEHS	34	49	48
In PEHS	66	51	49
Verplichte gebieden en gebieden groter dan 2.000 ha zeer kwetsbaar	16	16	16
Overige gebieden > 50 ha zeer kwetsbaar	30	21	20
Gebieden < 50 ha zeer kwetsbaar	10	4	4
Gebieden < 50 ha niet zeer kwetsbaar	10	9	9

Het aantal melkrundveehouderijen met meer dan 50 melkkoeien (70 nge) rond de zeer kwetsbare gebieden bedraagt circa 235 (bron: GIAB 2005, DLG).

Als gevolg van het maatwerk hebben wij toekomstgerichte melkvee en intensieve veehouderij-bedrijven buiten de 250 m-zone gebracht. De bovenstaande getallen zijn daarop nog niet gecorrigeerd. In totaal liggen binnen de PEHS 25 toekomstgerichte melkveehouderijbedrijven en 3 intensieve veehouderijbedrijven bij een zeer kwetsbaar gebied kleiner dan 50 ha. Van de toekomstgerichte bedrijven is 25% door dit besluit buiten de 250 m zone gebracht. In totaal 87 toekomstgerichte melkvee en intensieve veehouderijbedrijven. Daarvan liggen 50 bedrijven bij een niet zeer kwetsbaar gebied kleiner dan 50 ha. De overige 37 bedrijven hebben wij door maatwerk buiten de zone van 250 m gebracht.

Uit nader onderzoek van de DLG blijkt dat kleine intensieve veehouderijen in de zone van 250 m rond voor verzuring gevoelige gebieden vooral kleiner zijn dan 30 nge (61%). Veruit de meeste daarvan liggen rond de gebieden groter dan 50 ha.

§ 7. Aanpassing reconstructiezoneringsskaart

In het Reconstructieplan Salland-Twente staat dat Provinciale Staten bij de selectie van extensiveringsgebieden zo goed mogelijk geanticipeerd hebben op landelijke ontwikkelingen (medio 2003). Provinciale Staten, zullen, indien nieuw (inter)nationaal beleid dat nodig maakt, het plan op dit punt aanpassen. Dat is nu aan de orde. De aanwijzing tot extensiveringsgebied heeft plaatsgevonden, behoudens de zone IV-gebieden uit het Streekplan Overijssel 2000+, als het een voor verzuring gevoelig gebied binnen de PEHS betrof. Een zone van 250 m rondom een dergelijk gebied is als extensiveringsgebied aangewezen als er sprake was van gestapelde problematiek. Zodra Provinciale Staten besluiten om bepaalde voor verzuring gevoelige gebieden niet langer als zeer kwetsbaar aan te wijzen worden dergelijke gebieden en de mogelijke zone van 250 m daaromheen niet langer aangeduid als extensiveringsgebieden. Op grond van het Reconstructieplan wordt dit verwevingsgebied. Daarom hebben wij parallel aan de Wav-procedure een wijzigingsprocedure gestart voor de wijziging van de extensiveringsgebieden op grond van de Reconstructiewet. Voor verzuring gevoelige gebieden die niet als zeer kwetsbaar worden aangewezen worden, behoudens de streekplanzone IV gebieden, in plaats van extensiveringsgebied als verwevingsgebied aangemerkt.

Tegelijkertijd worden er 14 extensiveringsgebieden kleiner dan 10 ha op de kaart gezet (zie punt d, onder 9, § 4). In het huidige reconstructieplan zijn deze niet opgenomen omdat destijds aangenomen werd dat deze gebieden kleiner dan 10 ha niet als voor verzuring gevoelig golden. Deze aanname is onder de huidige wet niet langer houdbaar. Deze gebieden worden nu alsnog als extensiveringsgebieden aangewezen. Het gaat om gebieden met grote natuurwaarden waar geen toekomstgerichte bedrijven omheen liggen. Rond deze gebieden komen geen extensiveringszones. Voor de grotere veehouderijbedrijven heeft deze aanwijzing geen gevolgen.

Omdat er in totaal minder extensiveringsgebieden komen zullen er ook minder bedrijven in de extensiveringszones vallen. Deze bedrijven zullen wij van de lijst voorbereidingsbesluiten reconstructieplan halen. Van de 181 bedrijven waarvoor een voorbereidingsbesluit in het kader van het reconstructieplan geldt, liggen 16 bedrijven niet langer in een extensiveringsgebied.

Bedrijven die niet langer in een extensiveringsgebied vallen kunnen geen aanspraak meer maken op de verplaatsingsregeling en evenmin op de ontmengingsregeling. In de verwijderde extensiveringsgebieden komt één bedrijf voor dat in aanmerking komt voor de verplaatsingsregeling. De betrokken ondernemer geeft er de voorkeur aan om het bedrijf buiten de extensiveringszone te brengen. Eén bedrijf wil in aanmerking komen voor de ontmengingsregeling en heeft inmiddels een aanvraag ingediend. Wij verwachten dat deze aanvraag volgens de bestaande regeling kan worden afgehandeld.

Veel gemeenten zijn bezig hun bestemmingsplannen aan te passen aan het reconstructieplan. Op dit moment is het nog te vroeg om bij de aanpassing van het bestemmingsplan rekening te houden met de wijziging van de extensiveringsgebieden. Wij hebben de betrokken gemeenten tijdens de voorbereidingsprocedure gewezen op de verandering van de extensiveringsgebieden. Wanneer de wijziging van het reconstructieplan van kracht is kunnen de gemeenten dit inpassen in het bestemmingsplan.

§ 8. Herbegrenzing PEHS

Wij zijn momenteel bezig met de voorbereidingen van de herbegrenzing van de PEHS. Deze herbegrenzing zal naar verwachting eind 2008 worden vastgesteld. Wij houden nog geen rekening met

deze herbegrenzing. Op dit moment worden bestaande voor verzuring gevoelige gebieden buiten de PEHS niet als zeer kwetsbaar gebied aangewezen. Bij de herbegrenzing van de PEHS kan een deel van deze bestaande gebieden (denk aan de gebieden binnen de Robuuste verbindingen) weer binnen de PEHS komen te liggen. Wij willen in de toekomst niet al deze voor verzuring gevoelige gebieden aanwijzen als zeer kwetsbaar. Dat is alleen aan de orde als de natuurdoelstelling in die gebieden gericht is op heide. Heide is zeer gevoelig voor de neerslag van ammoniak. Het gaat bij de tot nu toe begrensde robuuste verbindingzones om de volgende gebieden:

1. ten noordwesten van Ommen bij het Varsenerveld;
2. gebied ten noorden van Rijssen.

Vooralsnog worden deze gebieden niet aangewezen als zeer kwetsbaar omdat ze nog niet in de PEHS liggen. Maar zodra de PEHS is begrensd zullen wij deze gebieden wel aanwijzen. Ook zal dan overwogen kunnen worden bij de algehele herziening van het reconstructieplan of rond deze gebieden een extensiveringszone aangewezen wordt.

De herbegrenzing kan ook tot gevolg hebben dat gebieden die nu zijn aangewezen als zeer kwetsbaar buiten de PEHS komen te vallen. Ze zijn dan niet langer zeer kwetsbaar.

§ 9. Natura 2000-gebieden en Natuurbeschermingswet

De Wav is niet de enige regeling die bepalingen stelt aan de ammoniakuitstoot. Door de externe werking van de Natuurbeschermingswet moeten veehouderijen op basis van de jurisprudentie nabij Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en natuurmonumenten ook in het kader van deze wet getoetst worden op hun ammoniakuitstoot. Deze bepalingen vloeien rechtsreeks voort uit Europese regelgeving. Het Rijk heeft met onze hulp inmiddels een toetsingskader ontwikkeld waarmee beoordeeld kan worden welke ammoniakuitstoot toelaatbaar is. De vergunning verlening in het kader van de Wav vindt plaats door de gemeenten. De vergunning verlening in het kader van de Natuurbeschermingswet door de provincie. Bedrijven in de nabijheid van een natuurbeschermingswetgebied dat tevens zeer kwetsbaar is moeten bij toename (soms ook veranderingen) van de ammoniakuitstoot beide vergunningen aanvragen. In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer (17-1-2007) geeft de regering aan dat een wetsvoorstel Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is ingediend waarin voorzien wordt in een afstemmingsregeling. In de tussentijd, aldus de regering, biedt de coördinatieregeling in de Natuurbeschermingswet 1998 een goed alternatief voor afstemming. Daarmee kan worden bereikt dat een veehouder die met het oog op een gewenste uitbreiding zowel een Natuurbeschermingswetvergunning (Nbwet-vergunning) als een milieuvergunning aanvraagt, de beslissingen op beide aanvragen gelijktijdig ontvangt.

Bij het aanwijzen van de zeer kwetsbare gebieden zijn we uitgegaan van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden die door LNV in Brussel zijn aangemeld (NB: alleen bestaande voor verzuring gevoelige gebieden kunnen als zeer kwetsbaar worden aangewezen). Nu liggen de begrenzingsvoorstellen van 22 van de 25 gebieden voor. Het verschil tussen de aangemelde gebieden en de voorgestelde begrensde gebieden is niet groot. De gevolgen voor de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden hebben, voor zover wij dat nu kunnen overzien, betrekking op:

1. Singraven, dat wel is aangemeld maar bij de ontwerpbebegrenzing van de kaart is gehaald. Een gebied kleiner dan 50 ha zal dan niet langer als zeer kwetsbaar hoeven te worden aangeduid. Rondom dit gebied liggen geen intensieve veehouderijen groter dan 50 nge;
2. een gebied ten zuiden van Ommen, dat extra begrensd wordt als Natura 2000-gebied. Dit betekent dat een gebied kleiner dan 50 ha als zeer kwetsbaar moet worden aangewezen. Rondom dit gebied liggen geen intensieve veehouderijen groter dan 50 nge;
3. andere gebieden die ter discussie staan, zoals bijvoorbeeld het Wierdense veld. Deze kunnen wellicht als Natura 2000-gebied geschrappt worden maar blijven wel zeer kwetsbaar voor de Wav.

Het geheel overziend zijn de consequenties voor de landbouw klein. De verwachting is dat pas eind 2007 de begrenzing van de 22 gebieden definitief wordt. Wij wachten niet op deze definitieve begrenzing. Zodra als gevolg van de herbegrenzing van de PEHS de Wav-kaart aangepast moet worden passen wij ook de kaart aan, aan de Natura 2000-gebieden. Dit wordt vermoedelijk eind 2008.

Bijlage 1. Hoofdpunten uit de Wet ammoniak en veehouderij 2002

Bron: www.infomil.nl

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is op 8 mei 2002 gepubliceerd in Staatsblad 2002, nr. 93, en is op 8 mei 2002 in werking getreden (Staatsblad 2002, 207). Voor het beoordelen van het aspect ammoniak afkomstig van dierenverblijven van veehouderijen, is de Wav het toetsingskader (lex specialis). De Wav heeft alleen betrekking op de ammoniakemissie uit *dierenverblijven* van een veehouderij en niet op andere bronnen van ammoniak binnen een veehouderij.

Bij beslissingen inzake het oprichten of veranderen van een veehouderij moet op grond van de Wav worden besloten of de aangevraagde vergunning kan worden verleend of moet worden geweigerd. Aanvullend kan de vergunning ook geweigerd worden vanwege de ammoniakemissie op grond van:

- de gevolgen van ammoniakschade aan planten en bomen (artikel 3, lid 2 Wav);
- het niet toepassen van de Best Beschikbare Technieken op grond van artikel 8.11, lid 3 Wm (artikel 3, lid 3 Wav);
- bij de beoordeling van een m.e.r.-plichtige veehouderij (artikel 3, lid 4 Wav).

De bepaling van de ammoniakemissie vindt plaats aan de hand van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). De Rav bevat in bijlage I een lijst met stalsystemen met de bijbehorende emissiefactoren in kg NH₃ per dierplaats per jaar. Tevens is in de Rav een regeling voor proefstallen opgenomen. De Rav wordt periodiek geactualiseerd.

Als een veehouderij is gelegen in een kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter daaromheen, kan een bedrijf slechts zeer beperkt worden opgericht of uitgebreid. De ligging van de dierenverblijven is bepalend voor de vraag of een veehouderij binnen of buiten de zone ligt.

Oprichting van een nieuwe veehouderij binnen een kwetsbaar gebied of in de zone van 250 meter eromheen is niet toegestaan, met uitzondering van:

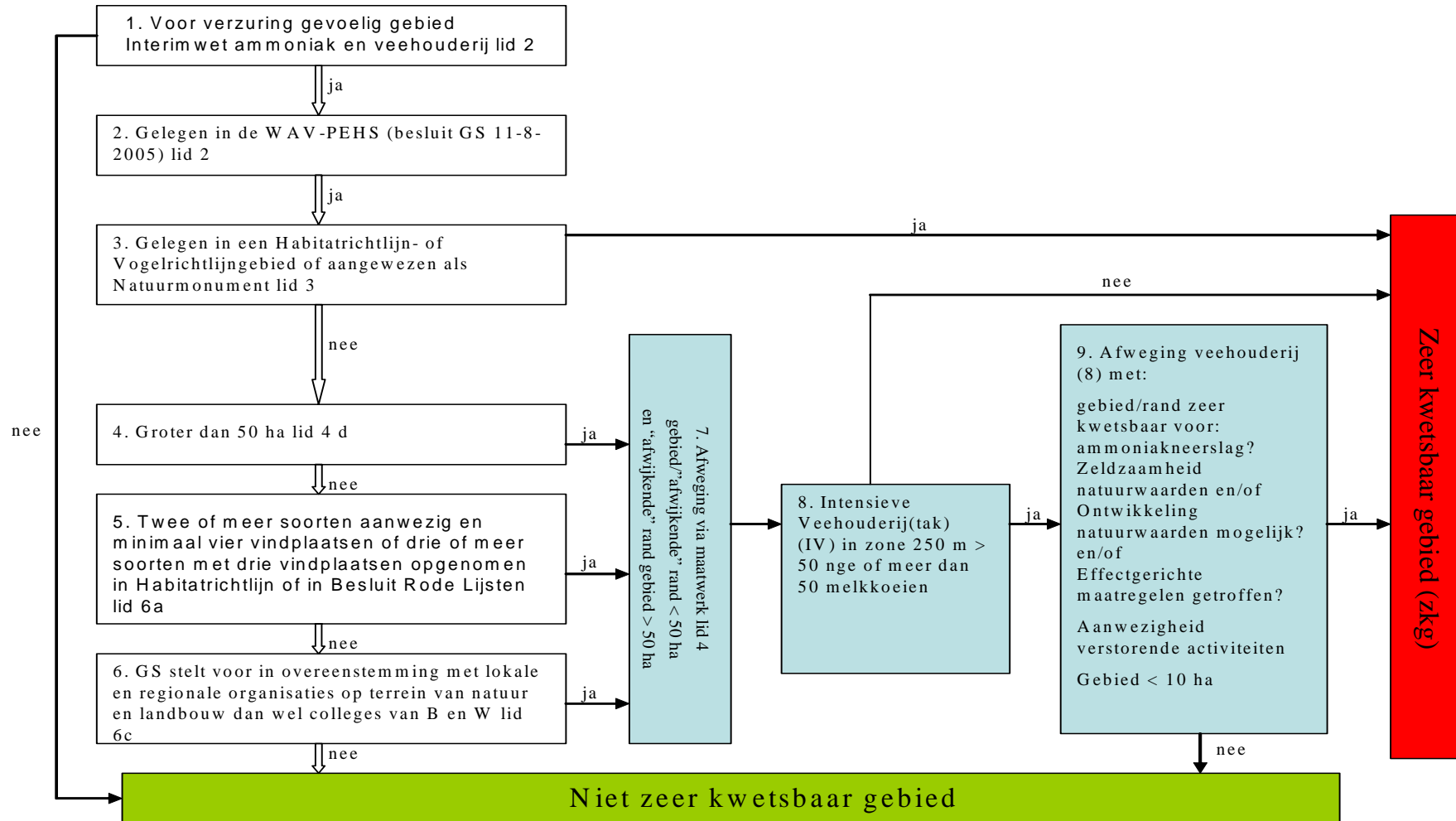
- veehouderijen waar dieren in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden;
- bestaande AmvB-bedrijven die vergunningplichtig worden en het aantal dieren per diercategorie niet toeneemt of de uitbreiding binnen het gecorrigeerde emissieplafond past;
- ook het oprichten van een veehouderij met dieren waarvoor geen emissiefactoren zijn opgenomen, is niet toegestaan.

Uitbreiding van een veehouderij is in een beperkt aantal gevallen toegestaan:

- uitbreiding binnen het te berekenen ammoniakplafond;
- uitbreiding met schapen of paarden;
- uitbreiding met biologisch gehouden dieren (conform artikel 2 Landbouwkwaliteitswet);
- uitbreiding met dieren die in hoofdzaak worden gehouden ten behoeve van natuurbeheer;
- uitbreiding van een melkrundveehouderij met uitsluitend melkrundvee mits de ammoniakemissie niet meer bedraagt dan 1345,3 kg; dit komt overeen met de emissie van 110 melkkoeien en 77 stuks vrouwelijk jongvee.

De Handreiking Ammoniak en veehouderij (Infomil, LAH04) bevat een uitgebreide toelichting met voorbeelden op de Wav en daarmee samenhangende regelgeving. In hoofdstuk 7 van deze Handreiking komt de relatie tussen de Wav en de verschillende Europese richtlijnen aan bod.

Bijlage 2: Uitwerking criteria artikel 2 Wijziging Wet ammoniak en veehouderij 17 februari 2007

Bijlage 3: Aantal bedrijven met vee binnen de 250 meter zone rond de voor verzuring gevoelige gebieden (vvgg) in Overijssel

Aantal bedrijven naar bedrijfstype	Intensieve veehouderij			Melkrundveehouderij						Gemengd bedrijf met vee			Eindtotaal	
	3-50 NGE	50-70 NGE	>=70 NGE	3-50 NGE	50-70 NGE	>=70 NGE				3-50 NGE	50-70 NGE	>=70 NGE		
	-	-	-	Mkoe <110	Mkoe <110	Mkoe <110	Mkoe 110-150	Mkoe 150-200	Mkoe >200	-	-	-		
Binnen PEHS	Categorie 1	4	6	10	21	22	57	3	1	1	129	2	9	265
	Categorie 2	20	5	15	53	37	118	11			230	5	27	521
	Categorie 3	6	2	2	16	17	42	2			84	2	4	177
	Categorie 4	6	1	8	19	13	40	1			75	4	4	171
Totaal Binnen PEHS		36	14	35	109	89	257	17	1	1	518	13	44	1.134
Totaal Buiten PEHS		35	11	37	50	34	130	4	2		235	10	27	575
Eindtotaal		71	25	72	159	123	387	21	3	1	753	23	71	1.709

bron: Giab 2005; Alterra\ Dienst Regelingen, Natuurgebieden: Provincie Overijssel

Toelichting: Zeer kwetsbare gebieden

binnen de PEHS

categorie 1 verplichte gebieden: natura 2000 en grote natuurfkemen

categorie 2 VVGG van 50 ha en groter

categorie 3 kleiner dan 50 ha, zeer kwetsbaar

categorie 4 kleiner dan 50 ha, niet zeer kwetsbaar

Bron: Giab 2005, DLG.

In bovenstaande tabel zijn de resultaten van het uitgevoerde maatwerk niet verwerkt. Dooruitvoering van maatwerk zijn 37 toekomstgerichte intensieve veehouderijen en melkveehouderijen buiten de invloedssfeer van de Wav gebracht.